

Література:

1. Про акціонерні товариства [Текст] : Закон України від 17.09.2008 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2008. – №50-51. – Ст. 384.
2. Смитюх А. В. Привилегированные доли корпоративных предприятий [Текст] / А.В. Смитюх // Правова держава. – 2017. – № 25. – С. 103-109.
3. Козлов С. Присмак привілеїв, або володіти – не управляти [Текст] / С. Козлов // Юридична газета. – 2004. – № 24. – С.10-12.
4. Сьомченко О. А. Проблеми функціонування привілейованих акцій в Україні [Текст] / О. А. Сьомченко // Фінанси України. – 2014. – № 6.– С.63-79.

Т. В. Кириленко

*магістрант 2 курсу, спеціальність «Право»
науковий керівник: к.ю.н., проф. Т. В. Степанова*

ПЕРСПЕКТИВИ ТА ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАХУВАННЯ ЗАСТАВНОГО МАЙНА

Майновий інтерес кредитора може бути захищений шляхом страхового захисту платоспроможності боржника. Страховик страхує платоспроможність позичальника, тим самим надаючи гарантію кредитору повернути йому борг. Даний вид страхування регулюється Законом України «Про заставу», постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку і правил обов'язкового страхування предмета іпотеки від ризиків випадкового знищення, випадкового пошкодження або псування». Відповідно до зазначеної постанови страхування нерухомого заставного майна повинно здійснюватися згідно з особливою формою договору страхування. Згідно зі ст. 10 Закону України «Про заставу» якщо предмет застави не підлягає обов'язковому страхуванню, він може бути застрахований за згодою сторін на погоджену суму, але не більшу за його ринкову вартість. У разі настання страхового випадку предметом застави стає право вимоги до страховика.

У групі заставного (гарантійного) страхування практикується також особливий напрямок страхового захисту – страхування фінансових гарантій. Саме тому кредити, видані під різні фінансові гарантії, об'єднуються у дві групи:

а) кредити, повернення яких гарантується залученням давно відомих фінансових інструментів. Ідеться про іпотечні та банківські кредити, які видаються під заставу іпотеки або іншого майна, що належить позичальникам. Іпотека та інше майно

стають предметами страхування, а позичальник відповідно – страхувальником і застрахованим в одній особі;

б) кредити, повернення яких гарантується борговими зобов'язаннями фінансового характеру: облігаціями, акціями, комерційними паперами, сертифікатами фінансових активів підприємств. З огляду на різноманітність видів гарантій їх поділяють на гарантії, що стосуються відносин між приватними суб'єктами, та гарантії, що стосуються відносин, у яких одна зі сторін є суб'єктом загальнонародного, державного значення. Емітенти боргових зобов'язань самі й ініціюють таке страхування, щоб підняти довіру до себе.

При гарантійному страхуванні, як і при делькредерному, застосовують два способи надання страхового захисту:

- одноразовий – застосування щодо окремої кредитної операції, яка потребує страхової гарантії;
- багаторазовий, оборотний – щодо загальної кількості операцій, які можуть бути здійснені одним боржником протягом часу дії угоди про гарантійне страхування.

Необхідність страхування предмету застави обумовлена можливістю його пошкодження або знищення. Існує кілька схем такого страхування:

- страхувальником і вигодонабувачем є банк-кредитор, сплата страхової премії здійснюється банком, однак ці витрати входять у вартість кредиту;
- страхувальником і вигодонабувачем є позичальник – для того, щоб не втратити контроль над процесом виплати страхової премії та отримання страхового відшкодування банк зобов'язує страхувальника всі внески та виплати здійснювати шляхом перерахування коштів з рахунку позичальника в банку-кредиторі;
- страхувальником за договором є позичальник, вигодонабувачем – банк-кредитор. Це традиційна схема, яку в основному використовують. При передачі в заставу нерухомого майна, наприклад, земельних ділянок, актуальним є титульне страхування на випадок втрати прав власності на них.

Особливостями реалізації страхування застави слід визнати такі:

1) воно має бути безперервним, бо в разі порушення цього принципу кредитор може втратити право на отримання страхового відшкодування;

2) при страхуванні застави, яка є забезпеченням великого кредиту, подеколи застосовується співстрахування. У цьому випадку відповідальність за договором страхування поділяється між декількома страховими компаніями – співстраховиками. Вона може бути дольовою, субсидіарною чи солідарною. У договорі співстрахування зазначається частка страховика у страховій премії, перелік ризиків кожного страховика та ступінь їх відповідальності. З точки зору вигодонабувача оптимальною є умова, коли при застосуванні механізму співстрахування один із страховиків виступатиме лідером, набуваючи право діяти від імені інших страховиків, які є учасниками договору співстрахування. Це дозволяє страхувальнику укладати договір страхування лише з одним страховиком. Вказана перевага виявляється і при реалізації страхових ризиків;

3) при страхуванні застави із високою вартістю доцільною є наявність перестраховального захисту у страховика, який здійснює його страхування. Це один із основних способів забезпечення фінансової стійкості страхової компанії.

Але існують і проблеми реалізації даного виду страхування:

а) зниження ринкових цін на майно, що перебуває в банківській заставі, а відтак зростання частки проблемних кредитів;

б) скорочення ринку страхування застави через зменшення обсягів іпотечного кредитування;

в) застосування страховими компаніями демпінгу в умовах скорочення кредитування (априклад, при страхуванні заставних квартир встановлювалися тарифи в межах 0,05–0,1%, що у 2–3 рази нижче порівняно з їх реальним розміром);

г) зростання серед клієнтів страхових компаній шахрайства.

Отже, страхування заставного майна має конкретні перспективи розвитку у разі подолання висвітлених у даній доповіді проблем реалізації.

Література:

1. Про заставу [Електронний ресурс]: Закон України № 2654-ХІІ від 02.10.1992. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2654-12>.– Назва з екрана.
2. Порядок і правила обов'язкового страхування предмета іпотеки від ризиків випадкового знищення, випадкового пошкодження або псування [Електронний ресурс]: Затв. постановою Кабінету Міністрів України № 358 від 06.04.2011. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/358-2011-%D0%BF>.– Назва з екрана.